

1962-03-18.

(1)

Inventering av vattenfågel söndagen den 18 mars 1962.

Område: Kajen nedanför Riddarholmskyrkan - Slussen (incl. området mellan tunnelbanebron och vägbroarna, men icke vattnet öster därom) - Söder Mälarstrand - Fålsundet - Långholmen - Reymerholme - ner till Liljeholmsbron.

Tid: start vid Riddarholmen 1340, ankomst Liljeholmsbron 1640.

Väder: utmärkt vackert, molnfritt, klar sol, men ren vinterprägel på hela området.

Utanför Riddarholmen fast is med isrännor som dock ej var nybrutna utan fyllda med sammanfrusna grova flak.

Fågel: ej ett liv utom 1 gråtrut juv. och 1 dito ad. samt 4 kråk. (Mycket långt bort i väster sågs mycket gräsänder flyga, men de räknades ej).

Slussen, västra sidan av järnvägsbron: fast is.

Fågel: gräsand 20 hannar och 17 honor på kajen och isen därinvid. gråtrut 5 juv. och 3 ad. därstädes samt 1 juv. och 1 ad. som kom flygande. 1 kråka. Några få tamduvor. Två par gräsänder kom flygande, ej i sällskap, och fällde hos de nyssnämnda.

Mellan järnvägsbron och tunnelbanebron: fast is. Intet liv.

Öster om tunnelbanebron, fram till vägtrafikbron: nästan enbart fast is, litet öppet vatten.

Fågel: Omkring 90 gråtrutar inalles (en räkning gav 89, nästa gav 92). Av dessa var 53 utfärgade, och av dessa i sin tur minst 2 eller 3 med starkt gula fötter, och många av de gamla trutarna hade fötter som måste betecknas såsom gulaktigt köttfärgade. Omkring 37 gråtrutar var i ungdräkt eller hade tydliga rester av ungdräkt. Gräsänder i två ansamlingar, dock nära varandra. Den ena bestod av exakt 100 hannar och (nära exakt) 60 honor, den andra av 43 hannar och 37 honor. Dessutom för sig själv på isen en liggande gräsandhanne som var påtagligt sjuk. Några tamduvor. Intet annat.

Söder Mälarstrand: fast is, uppbruten men överallt igenfrusen. På några ställen kanske inte hårt igenfrusen, men i praktiken intet öppet vatten, ty även den sist brutna rännan var helt fylld med grova ~~hvar~~ isblock. Isen ofta synnerligen smutsig efter snötippning.

Fågel: på ett ställe på isen 5 gråtrutar ad. och 5 kråkor. Där efter en lång sträcka utan ett liv. På avstånd, nära Långholmens östra ände, omkring 20 gråtrutar i luften, därav 9 ad. och 11 juv. Eljest inga kretsande eller rundflygande trutar.

(I buskarna på södra sluttningen flock 20 gråsparvar varav en hanne partiell albino: i vardera vingen var ett par av de inre handpennorna eller yttre armpennorna vita eller gråvita, därför något erinrande om snösparv i vingteckningen!)

1962-03-18 forts.

(2)

Pålsundet: is, endast helt litet öppet vatten på ett ställe vid stranden.

Fågel: gräsand 1 hanne 1 hona, samt 1 ensam hanne.

Långholmens östra del: Praktiskt taget intet öppet vatten.

Fågel: I rätt väl samlad flock satt 51 gråtrutar härutanför, på isflaken i en isränna, just på det enda stället där litet öppet vatten fanns mellan flaken. Av trutarna var 19 ad., 32 juv. eller i varje fall inte helt utfärgade. Fyra par gräsänder flög förbi åt väster.

(Vid motsatta stranden, Norr Mälarstrand, alltså utanför mitt område, syntes massor av gräsänder, även en del vigg, samt trutar förstås. Vidare stod 4 gäss på isen på långt håll. Det var stora Anser-gäss, rätt tjusa).

En del strövande trut, c 15 ex. sågs i luften inalles.

Västerbron, ankomst 1515.

Utanför Långholmens fångelseområde: is med isränna.

Fågel: ingen alls att se, men riktigt hela stranden är ej åtkomlig för undersökning.

I parken och i övrigt på Långholmen sågs 3 kajor, några skator plus bon, några kråkor, talgoxe, gråsparv, grönfink.

Långholmsbron: under själva bron delvis öppet vatten, eljes is.

Fågel: Glest kretsande gråtrutar, omkring 10 ex.

I vattnet under bron och på isen därbredvid fanns gott om gräsänder, en del även på land nära brofästet på södra sidan. De bildade ej skarpt skilda flockar.

Antal gräsänder här:

hannar	honor
--------	-------

5	10
16	12
5	4
5	3
3	3
45	30

summa här: 79 hannar, 62 honor.

Dessutom 5 sothöns, varav 1 ex med ena foten skadad, samt 2 knölsvanar juv på isen.

I närheten, på land, 10 gräsandhannar och 11 honor, samt i vatten ytterligare minst 40 gräsandhannar och minst 29 gräsandhonor; dessa siffror något för låga då vissa ex ej var ordentligt synliga bakom bropelare etc.; jag skulle anse omkring 45 hannar och 35 honor vara bästa siffran. Vidare 2 sothöns här också.

En död gräsandhona låg på isen.

På land och i kanalkant på isen dels 3 gräsandhannar och 2 dito honor, dels exakt 15 hannar och 15 honor.

Reymersholmsbron: under själva bron en liten vak, eljest fast is overallt.

Fågel: i nyssnämnda vak gräsänder: 15 hannar och bara 5 honor. Hannarna var mycket livliga, jagade varandra, "nickade", lät höra det höga visslandet etc.

1962-03-18 forts.

(3)

På isen intill den lilla vaken gräsänder: 5 hannar 5 honor.
Vid Reymersholmsbrons landfäste på holmen: 41 gräsand-
hannar och 33 honor, oerhört orädda.
Flötslig rörelse på gråtrutar kl 1545: ungefär 22 ex
visade sig, kanske bara som följd av att 1 ex hade funnit
ett stort byte som den bar i näbben. Den blev förföljd
av många andra.

Ytterligare gräsänder på isen: 13 hannar 9 honor.
2 kråkor steg brant uppåt i vintersolen och utförde ett
egendomligt "flygspel". Signifikans?

Pålsundets västra del, mellan Reymersholme och Långholmen: is
med snö på.

Fågel: ingen vattenfågel utom ett gräsandpar flygande österut.
1 sparvhök dök upp över den gamla förfallna maltfabriken;
grönfinkar varnade.

Mellan Reymersholme och Gröndal: is överallt, men ränna bruten.
Denna mestadels fylld med grova block, men på ett ställe
var en isfri yta på c 10 x 20 meter. Här låg minst 38
gräsänder varav minst 18 hannar; siffror något approxima-
tiva. Därtill ett förbiflygande gräsandpar samt stående
på isen 2 hannar 1 hona. Från fåglarna i vattnet hördes
visslandet ideligen, och de var påfallande livliga.

Reymersholme, söderexponerad snöfri gräsmatta mitt inne ibland
husen.

Fågel: ett fast sammanhållande gräsandpar.

Reymersholmsbrons södra sida: fast is, men litet öppet vatten
vid stranden bland buskar etc., dock ytterst obetydligt.

Fågel: av gräsand 27 hannar och 22 honor, alltså 49 ex.
(När jag gick över bron på utvägen räknade jag söder om
bron, på samma område, 24 ex. Dessa icke noterade här-
ovan. Gott exempel på felkälla, som dock idag, när änder-
na rör på sig endast föga, är av underordnad betydelse).
10 gråtrutar i luften, delvis mycket nära. De jagade ett
ex som bar ett föremål i näbbet, och slutet blev att den
tappade detta just på bron.
14 kajor, 1 kråka, 1 gråtrut juv., 2 gräsandpar samlade
på isen på en plats där halm lagts ut. Kanske föderplats.
Kajorna och de andra skrämde upp. Kajorna fällde helt
nära; då sågs det att 1 ex. hade många små vita fläckar
på armpennorna och ev. armtäckarna på höger vinge.
Ungefär "pärlfläckig", men fläckar små och endast synliga
på nära håll.

Bergsundsstrand: på land i parken vid stranden rätt mycket gräs-
änder; de blir tydligen ofta matade här. När jag kom
flög de mig till mötes i stort antal. Utanför: fast is.

Fågel: gräsand 73 hannar och 52 honor, längre nedåt ytterligare
5 hannar och 7 honor samt 11 hannar och 5 honor.
En av hannarna i stora flocken hade en stor fint melerad
gråvit fläck på vänster sida av halsen och huvudet,
från den vita halsringen kranialt.

Ytterligare gräsänder: 7 hannar 4 honor.

1962-03-18 forts.

(4)

Sista sträckan fram till Liljeholmsbron: mestadels fast is, men isrädda bruten, och på ett ställe var även här en liten
Fågel: isfri yta i rännen. Här låg 27 gräsandhannar och 21 honor. Ytterligare gräsänder fanns, de var rätt livliga och flög delvis in till Bergsundsstrand. Sju par kom flygande sålunda, tätt efter varandra men ej i gemensam flock.

Vidare flera m.l.m. väl skilda sällskap av gräsand:

hannar	honor
--------	-------

19	10
----	----

3	4
---	---

	1
--	---

10	7
----	---

3	2
---	---

28	22
----	----

5	3
---	---

(dessa siffror ej exakta)

Summa här:
68 hannar,
49 honor.

Liljeholmsbron: ankomst 1640. På andra sidan bron låg mycket gräsänder, (hundratal), men dessa räknades icke.

För sammanfattning av vattenfågeln se nästa sida.

Rätt lustigt att på dessa tre timmar se tre missfärgade exemplar av vilda fåglar, en kaja, en gråsparv och en gräsand. Alla var av typen partiella albinos, men endast gråsparven var någorlunda iögonenfallande. Den lindrigt vitfläckiga kajan var ett exempel på missfärgning som kunde ses endast på mycket nära håll, och på grund av motljus var det också ytterst nära att jag förbisåg den.

G. Fudebeck
18 mars 1962. p.m.

5

1962-03-18.

Sammanfattning

1962-03-18 forts.

Avsnitt	gräsand		gråtrut		ålder ej angiven	knöl- svan	sot- höns
	hannar	honor	ad.	juv.			
Min andel av Riddarholmen	0	0	1	1	0	0	0
Slussen västra	20	17	3	5	0	0	0
	2	2	1	1	0	0	0
Slussen centralt	100	60	53	37	0	0	0
	43	37	0	0	0	0	0
	1	0	0	0	0	0	0
S.Mälarstrand	0	0	5	0	0	0	0
	0	0	9	11	0	0	0
Pålsundets öst.del.	2	1	0	0	0	0	0
Utanför Långholmens	4	4	19	32	15	0	0
östra del							
Utanför fängelse- området	0	0	0	0	0	0	0
Vid Långholms- bron	79	62	0	0	10	2	5
	10	11	0	0	0	0	2
	c 45	c 35	0	0	0	0	0
	3	2	0	0	0	0	0
	15	15	0	0	0	0	0
Vid Reymersholms- bron, men ej	15	5	0	0	22	0	0
söder om den	5	5	0	0	0	0	0
	41	33	0	0	0	0	0
	13	9	0	0	0	0	0
Pålsundets väst. del	1	1	0	0	0	0	0
Mell. Reymers- holme och Grön- dal	> 18	> 20	0	0	0	0	0
	1	1	0	0	0	0	0
	2	1	0	0	0	0	0
På Reymersholme	1	1	0	0	0	0	0
Strax söder om Reymersholmsbron	27	22	0	1	10	0	0
	2	2	0	0	0	0	0
Bergsundsstrand på land	73	52	0	0	0	0	0
	5	7	0	0	0	0	0
	11	5	0	0	0	0	0
	7	4	0	0	0	0	0
Sista sträckan före Liljeholms- bron	27	21	0	0	0	0	0
	7	7	0	0	0	0	0
	68	49	0	0	0	0	0
Summa	648	491	91	88	57	2	7
Hopsummerat	1139		236			2	7

juv!